

Статівка А. М.

д.ю.н., професор, професор кафедри земельного та аграрного права

Корнієнко В. М.

к.ю.н., доц. кафедри земельного та аграрного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Щодо удосконалення аграрного законодавства у сфері органічного виробництва сільськогосподарської продукції

Україна, як аграрна держава, має великий потенціал для розвитку органічного виробництва сільськогосподарської продукції, передумовою якого є належне організаційно-правове забезпечення.

Правовою основою регулювання відносин у сфері виробництва органічної сільськогосподарської продукції є Закон України від 3 вересня 2013 р. «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», який визначає правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини і спрямований на забезпечення належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, а також на гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.

Закон регулює відносини у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини) та поширюється на суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність у цій сфері, та на органічну продукцію (сировину), отриману відповідно до вимог цього Закону, а також передбачає принципи виробництва, зберігання, перевезення та реалізації органічної продукції (сировини) як загальні, так і спеціальні.

Безумовно, прийняття цього Закону заклало основи для подальшого розвитку правової бази у досліджуваній сфері. Разом з тим, аналіз положень вказаного нормативного акту дає підстави для визначення

прогалин організаційно-правового забезпечення виробництва органічної сільськогосподарської продукції.

По-перше, Закон містить значну кількість бланкетних норм, які відсилають до іншого законодавства та вимагає використання великої кількості технічних норм, більшість з яких на сьогодні ще не розроблені.

Так, Законом передбачено, що Детальні правила виробництва та обігу органічної продукції та сировини розробляються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, та затверджуються Кабінетом Міністрів України. Такі Детальні правила виробництва та обігу органічної продукції та сировини повинні відповідати вимогам цього Закону та встановлювати правила виробництва та обігу за тринадцятьма напрямками (ст. 14 Закону). Проте на сьогодні розроблені та прийняті тільки: 1) Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 р.; 2) Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р.; 3) Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) аквакультури, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р.; 4) Детальні правила виробництва органічних морських водоростей затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р.; 5) Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) бджільництва затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. Решта Детальних правил на сьогодні не затверджено, що призводить до неможливості належного забезпечення органічного виробництва сільськогосподарської продукції.

По-друге, відсутній механізм визначення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та сировини, який потрібен

зادля отримання незалежної від зацікавлених сторін (суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво, перевезення, зберігання та реалізацію органічної продукції, сировини) об'єктивної інформації про стан земельних ділянок, встановлення їх придатності для виробництва органічної продукції та сировини, придатності для виробництва окремих культур. Відповідно до Закону повноваження щодо оцінки придатності земель (ґрунтів) для виробництва органічної продукції та сировини покладаються на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель. Проте порядок оцінки придатності земель (ґрунтів) для виробництва органічної продукції на сьогодні Кабінетом Міністрів України не затверджено.

По-третє, відсутній чіткий механізм нагляду за виробництвом та обігом органічної продукції. Законом лише передбачено, що така діяльність здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів.

По-четверте, відсутній механізм притягнення до відповідальності за порушення законодавства у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини). У Законі передбачено, лише, що за порушення закону у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини) винні особи несуть відповідальність відповідно до закону. Проте ніяких механізмів реалізації та видів відповідальності не передбачено.

По-п'яте, відсутня державна підтримка суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини). При прийнятті Закону така підтримка передбачалась у Розділі VIII «Державна та наукова підтримка виробництва та обігу органічної продукції та сировини». Проте на підставі Закону України від

12 лютого 2015 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» весь розділ було виключено.

Таким чином, аналіз правового регулювання виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції дає підстави стверджувати, що правова база у досліджуваній сфері потребує удосконалення. Необхідним є прийняття та затвердження Детальних правил виробництва та обігу органічної продукції та сировини, внесення відповідних змін до Закону у сфері: визначення механізму нагляду за виробництвом та обігом органічної продукції; визначення відповідальності за порушення законодавства; розроблення чіткого механізму нагляду за виробництвом та обігом органічної продукції; державної підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини), а також прийняття відповідних підзаконних нормативно-правових актів з метою розвитку органічного виробництва в Україні.

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА»

29-30 вересня 2017 року

Харків - 2017

Правові засади ведення органічного землеробства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (29-30 вересня 2017 року) / за ред. Шульги М.В. – Харків: «Доміно», 2017. – 246 с.

За зміст та якість матеріалів відповідальність несуть автори публікацій.